

Toiminnan kehittämisen ja talouden tasapainottamisen toimenpideohjelman hyväksyminen

Khall 13.05.2024 § 189

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [ ] Ei [ ]

Valmistelija

Hallintojohtaja p. 040 344 7201

Kaupunginhallitus kirjasi talousarvioon 2024 ja toimintasuunnitelmaan vuosille 2025 - 2026 toiminnan ja talouden kehittämisen. Talousarviossa 2024 ja toimintasuunnitelmassa vuosille 2025 -2026 hyväksytyn kirjauksen mukaisesti toiminnan ja talouden kehittäminen sisältää kaikkien toimialojen prosessien sekä yhteisten toimintamallien ja tukipalvelujen toteuttamisen ja vaikuttavuuden arvioinnin sekä arvioinnin perusteella kehittämisen ja tehostamisen. Hankkeen aikana käydään läpi mm. hankintaprosessit, toimiala-, palvelu- ja henkilöstörakenne, käytössä olevat ohjelmistot, ostopalvelusopimukset, tilat jne.

Työryhmä organisoii toiminnan ja talouden kehittämisen ja raportoi siitä säännöllisesti kaupunginhallitukselle. Merkittävien linjausten tulee olla valmiina ennen vuoden 2025 talousarvion laatimisen ohjeistuksen antamista. Hankkeen tavoitteena on saada kaupungin vuosittainen talousarvio tasapainoon. Tavoitteena on, että talouden tasapainottamisen suunnitelma ja keskeiset toimenpiteet on määritelty talousarvio-ohjeen 2025 vahvistamiseen mennessä.

Onnistuakseen toiminnan kehittäminen ja talouden tasapainottaminen vaatii laajaa sitoutumista ja ammatillisesti toteutettua suunnitelmallista prosessia, jossa määritellään tasapainottamisen tarve, kartoitetaan tarvittavat toimenpiteet, sitoutetaan keskeiset sidosryhmät tavoitteisiin ja päätetään toimien toteutuksesta.

Kaupunginhallitus päätti hankkia sopeuttamissuunnitelman FCG:ltä ja nimesi prosessiin ohjausryhmän, yhteyshenkilön ja sihteerin, joiden tehtävänä on huolehtia tiedon kulusta ja asioiden valmistelusta.

Toiminnan kehittämisen ja talouden tasapainottamisen ohjausryhmän työ on lähtenyt käyntiin tammikuussa 2024 FCG:n konsulttien johdolla. Ohjausryhmän on kokoontunut neljä kertaa vuoden 2024 aikana. Ohjausryhmässä on ohjattu työtä ja linjattu työn etenemistä.

Ohjausryhmä antaa tilannekatsauksen kaupunginhallitukselle työn tilanteesta. Kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus FCG:n konsulteilla Heli Takamäellä ja Kimmo Haapakoskella.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys Kaupunginhallitus merkitsee toiminnan kehittämisen ja talouden tasapainottamisen tilannekatsauksen tietoon saaduksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merk. Kaupunginhallitus päätti, että tämän pykälän aikana puhe- ja läsnäolo-oikeudella mukana kokouksessa asiantuntijoina ovat seuraavat henkilöt:

FCG:n konsultti Heli Takamäki klo 14.10- 15.49.
Vs. sivistysjohtaja Jukka Turunen klo 14.10- 15.49.
Hyvinvointijohtaja Timo Alatalo klo 14.10- 15.49.
Talousjohtaja Ulla Alin klo 14.21- 15.49.

Khall 03.06.2024 § 229

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [ ] Ei [ ]

Valmistelija Talousjohtaja p. 040 344 7206

Ohjausryhmä antaa kaupunginhallitukselle tilannekatsauksen työskentelyn etenemisestä ja valtuustoseminaarin tuloksista.

Valmistelijan ehdotus Kaupunginhallitus merkitsee katsauksen tietoon saaduksi.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys Kaupunginhallitus merkitsee toiminnan kehittämisen ja talouden tasapainottamisen tilannekatsauksen tiedokseen.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merk. Kaupunginhallitus päätti, että talousjohtaja Ulla Alinilla oli kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus tämän pykälän aikana klo 16.05-17.47.

Merk. Kokouksissa pidettiin tauko tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 17.53-17.59.

Merk. Tauon aikana Kimmo Korkiakoski poistui kokouksesta klo 17.53.

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [ ] Ei [ ]

Liitteet: Nivalan loppuraportti 22.8.2024, Nivalan keinot 20.8.2024

Valmistelija

Talousjohtaja p. 040 344 7206

Nivalan kaupungin taloussuunnittelukausi 2024-2026 on alijäämäinen. Strategian tavoitetyöskentelyn yhteydessä keväällä 2023 kaupunginvaltuutetut, kaupunginhallituksen jäsenet sekä johtoryhmä nostivat tulevan suunnittelukauden tärkeimmäksi tavoitteeksi kaupungin taloudellisen tasapainon.

Kaupunginhallitus nimesi 18.12.2023 ohjausryhmän valmistelemaan esityksen tasapainottamisen ja toiminnan kehittämisen toimenpiteistä. Ohjausryhmä on kokoontunut aikavälillä 18.1.-20.8.2024 seitsemän kertaa.

Ohjausryhmän kokouksissa linjattiin valmistelun etenemistä ja viestinnän toteutusta, sekä eri tahojen osallistumista valmisteluun. Valmistelutyöhön osallistettiin valtuutettuja ja viranhaltijoita haastattelujen muodossa. Lisäksi muodostettiin eri teemojen ympärille valmisteluryhmiä, joissa tarkennettiin haastatteluissa saatuja ideoita toteutuskelpoisiksi toimenpide-ehdotuksiksi.

Henkilöstö sai antaa ehdotuksia tasapainottamistoimenpiteistä toukokuussa. Ohjausryhmä hyödynsi henkilöstöltä saatuja ehdotuksia tasapainottamisohjelman toimenpiteiden valmistelussa.

Kaupunginvaltuusto osallistui tasapainottamisohjelman valmisteluun strategiaseminaarissa 15.5.2024. Lisäksi valtuustolle raportoitiin säännöllisesti työn edistymisestä.

Työn käynnistyessä ohjausryhmä asetti tavoitteeksi, että talouden tasapainoa tavoitellaan vuoden 2026 loppuun mennessä, mutta toimenpiteitä voidaan ehdottaa myös pidemmälle aikavälille. Tasapainottamistarpeeksi määriteltiin 10 % toimintakatteesta, mikä tarkoittaa 3 miljoonan euron säästöjä. Ohjausryhmä tarkasteli kaikkia keinoja tasapuolisesti, kuitenkin lomautusten todettiin olevan viimesijainen keino.

Työn edetessä ohjausryhmä tarkensi tavoitteita siten, että ensisijaisena tavoitteena on löytää keinoja tehostaa oman organisaation toimintaa ja pitää kuntalaisiin suoraan kohdentuvat säästöt mahdollisimman vähäisinä. Säästötavoitteen todettiin olevan kuitenkin niin suuri, ettei sitä ole mahdollista saavuttaa ilman joitakin palvelutason heikennyksiä. Kaikkea ei-lakisääteistä toimintaa ei jatkossa voida tehdä nykyisessä laajuudessa, vaan päättäjien tulee

löytää strategian tavoitteita parhaiten edistävät, vaikuttavimmat panostukset vapaaehtoisiin toimintoihin.

Ohjausryhmä korostaa, että toimintaa tulee kehittää pitkällä aikavälillä toimintaympäristön muutokset huomioiden.

Ohjausryhmän esitys talouden tasapainottamiseksi on luonteeltaan strateginen periaatepäätös, jossa määritellään euromääräiset tavoitteet ja jatkovalmistelun linjaukset, joihin kaupungin päätöksenteossa voidaan sitoutua pitkällä aikavälillä.

Valtuusto ei siten ota kantaa yksittäisiin toimenpiteisiin, vaan hyväksyy toimenpidekokonaisuuden, jonka yksittäiset keinot päätetään hallintosäännön mukaisin toimivaltuuksin erikseen tai osana kunkin vuoden talousarviota.

Kokonaisuuden osalta tasapainottamisohjelman vaikutuksia on arvioitu talouden osalta vertaamalla toimenpideohjelmalla saavutettavia vaikutuksia tilanteeseen, jossa säästöjä ei toteuteta. Ilman tasapainottamisen toimia talouden luvut heikkenevät nopeasti ja taseeseen alkaa kertyä alijäämää 3-4 vuodessa. Konsernitasolla kriisikuntakriteerit voivat täytyä jo aikaisemmin.

Toimenpidekohtainen ennakkovaikutusten arviointi laaditaan päätöksentekoa varten, kun päätös tulee ajankohtaiseksi. Ajankohtaisuus parantaa vaikutusarvioiden luotettavuutta.

Tasapainottamisohjelman toteutumista ohjataan talousarvioissa määrärahojen osalta ja toteutumista seurataan tilinpäätöksissä. Valtuusto ottaa tarvittaessa kantaa tasapainottamisohjelman sisällöllisiin muutoksiin talousarviokäsittelyjen yhteydessä tulevina vuosina.

Ohjausryhmä antaa liitteenä olevan esityksensä talouden tasapainottamisen ja toiminnan kehittämisen toimenpidelinjauksista kaupunginhallitukselle 26.8.2024, ja edelleen kaupunginvaltuustolle 5.9.2024.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan toiminnan kehittämisen ja talouden tasapainottamisohjelman.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä päätösesityksen seuraavilla lisäyksillä

- teksti muutos kohtaan talviliikuntapaikkojen kunnossapito: poistetaan teksti latujen ylläpitoaikojen lyhentäminen

- siirretään kodinhoidontuen kuntalisän poistaminen vuodelle 2026 ja tarkennetaan keinon sanamuotoa: kotihoidontuen kuntalisä tarkastellaan vuosittain osana varhaiskasvatuksen paikkojen kokonaisuutta

- lisäys keinovalikoimaan hallinnon keinovalikoimaan. Keino: Hallintosääntömuutos 1.6.2025 alkavalle valtuustokaudelle. Kuvaus: Hallintosäännön mukaiset lautakunnat ja kaupunginhallitus muutetaan seitsemänjäsenisiksi (nyt 9 jäsentä). Kunnallisen sotepe- jaoksen tehtävät siirretään hyvinvointilautakunnalle. Nykyisin erillinen jaos kaupunginhallituksen alla.

Hyväksyttiin.

Merk.

Tämän pykälän esittelyn aikana paikalla kokouksessa asiantuntijoina läsnäolo- ja puheoikeudella olivat talousjohtaja Ulla Alin ja FCG:n konsultti Heli Takamäki (teams) klo 14.10-15.05.